

Паула Лайт

Великата изравнителка

В драматичната и потресваща поема „Лудият“ на Шандор Петьофи има следният стих: „Но идва Смърт и казва кротко: Млък!“

Ето тази толкова естествена, така простичка истина често забравяме ние, хората. Прекарваме земните си дни в боричкания за кокала, в злоба, завист и омраза. В усилия да натикаме съседа си в миша дупка, да му отнемем и последния залък, да го премахнем от пътя си с лакти и зъби. Живеем с кражби, кръв и корист. Трупаме замъци, хотели и банкови сметки с лепта, задигната от нуждаещите се. Лежим като дракони върху съкровищата си и бълваме огън, та да не би някой да ни ги отнеме. Но идва тя, великата изравнителка, единственият истински демократ на вселената и чуваме нейното „млък“.

После, стоп! Играта свършва. Една и съща пръст покрива останките на богати и бедни, на властници и потъпквани, на блюдолизци и лакеи, на герои и храбреци. Всичко приключва с пръстта и тревата, които са равни върху всички гробове.

Знам, че мнозина с право ще ме поправят, че дори и след смъртта хората не са равни. Те ще ми припомнят за общите бедняшки гробове някога и за ония патетични и анонимни голи и мъртви, които близките им не са прибрали от фризерите на моргата, защото наистина няма как да платят за погребенията им. Ще ми напомнят и за специалните сектори за „активни борци против фашизма“, които съществуваха при социалистическото равенство. Сигурно няма да забравят и за оня мавзолей с мумията, насред центъра на столицата, за който все още смятам, че сгрешиха, като го взривиха. Човекът не бива да забравя не само светлината, но и мрака в своята история.

Някои ще ми кажат, че гробниците могат да бъдат ненужно пищни и разкошни, с демонстративността на самозабравилите се парвенюта. Защото богатите обичат да дразнят тези с по-малко късмет от себе си не само с разкошните си къщи и лъскавите си коли, а и с тузарски надгробни декорации. Знам за случай, когато покойник е бил погребан с лъскавото си ново БМВ, със златния „Ролекс“ на китката си или с цветен телевизор, та да се „забавлява“ долу, в мрака.

Това неравенство, обаче, скъпи мои приятели, е фалшиво и бутяфорно. На материално ниво няма значение дали покойникът е в пищен саван сред луксозни дрънкулки или е заровен гол, увит в евтин чаршаф. Накрая всичко свършва по един начин – с прах и червеи.

Нека ви спомена една доста поучителна история, която научих неотдавна. Възрастна дама, пенсионерка с минимален доход, отишла на една от тези евтини и достъпни екскурзии с автобус, чрез които хората

могат да се запознаят със забележителностите на Родината. Случайно минала край онази местност, където е погребан убитият български бизнесмен Илия Павлов. Вероятно си спомняте за факта, че беше един от най-богатите мъже в България, прострелян вероятно от килър, поръчан от конкуренцията.

Такива неща често се случват в средите на българските новобогаташи. Те много често се движат със светкавична скорост по тангентата беден – богат – мъртъв. Жалко е, че рядко осъзнават колко шеметен и кратък е този път.

Както и да е, жената се впечатлила от две неща: от разкошната гробница от чер мрамор и от буренаците и къпинаците, в които е потънала.

Едва ли има нещо, по-прекрасно от сърцето на обикновената българска жена.

Само преди година – две тази старица бе взела заеми, за да погребее мъжа си и да му сложи най-проста плоча над гроба и още ги погасяваше, но беше много натъжена, когато ми разказа за видяното:

„Няма ли клетникът поне един близък, та да се хване да поразчисти буренът?“ – терзаеше се тя.

Същевременно, съм виждала в градските гробища скромни и евтини паметничета, блестящи от чистота и грейнали в багрите на ярките цветя, засадени от любящите ръце на тези, които обичат и помнят.

Когато дойде великата изравнителка, не пита колко пари си натрупал и как, нито какво наследство оставяш на света около себе си. По стъпките ѝ я следват прахът и тревата. А забравата? Не винаги.

Съществува една кратка поема на Шели, „Озимандий“, която гласи:

„Странник непознат от край далечен ми разказа
два огромни крака сред пустинята стърчат, изваяни от камък, а над тях – на мъж
ликът.

Усмивката на този лик, надменен и студен

Говори, че ваятелят добре е разгадал човека, страстите му и до този ден

От камъка надничат страсти на човек без жал:

«Аз Озимандий съм и цар съм над царете!

Делата мои всички тук със завист погледнете!»

Все още на пиедестала тез слова личат

Но нищо друго няма, покрай тази

Развалина огромна голи пясъци мълчат,

Самотни и безжизнени се губят във безкрая.“

Спомнете си за великите фараони. Техните пирамиди наистина са сред забележителните за човечеството паметници, но мумията вътре, ако не е открадната от мародери или замъкната в някой музей, има точно толкова права и привилегии, колкото и шепата „евтини“ кости в бедняшкия ковчег от талашит.

Соломон е бил най-могъщият и мъдър владетел в човешката история, а, също така, велик маг. Въпреки това, знае ли някой днес къде е гробът му? Самият той е казал в „Еклесиаст“: „Суета над суетите, всичко е суета.“

А, все пак, всеки знае къде е гробът на един бедняк, родил се в ясли във Ветлеем, преминал краткия си земен път бял и босоног, сред прости рибари, просяци и блудници и екзекутиран от съвременниците си като престъпник. На този гроб отиват на поклонение бедни и богати, стари и млади, за да се пречистят и да потърсят доброто начало в самите себе си.

Всеки знае къде е гробът на Майка Тереза, на героите, загинали за Родината си, на творци като Вазов и Яворов, Екзюпери и Волтер.

Действително, жалки и некадърни чиновници са изгубили следите от гроба на Васил Левски, но нима този гроб не е във всяко българско сърце?

Запомнете едно, вие, глупави и самонадеяни деца, които мислите, че сте си завоювали безсмъртие и безкрайно щастие с грубите си игри на политика и власт, на боричкане с конкуренцията и пролята кръв, на трупане на безполезни и лъскави играчки.

Накрая, винаги идва великата изравнителка и тя не може да бъде подкупена. Тази бледа дама кани всички на танц с една и съща странна и тъжна усмивка – президенти и министри, просяци и владетели, зли и добри, достойни и жалки хора. А после идват прахът и тревата.

За това, опитайте се поне веднъж на ден да си помислите какво ще бъде след нейната покана. Ще пролее ли някой сълза за вас? Ще се прекръстят ли хората, които ви познават и ще си кажат ли: „Бог да го прости. Беше добър човек!“ Ще има ли кой да запали на гроба ви свещица? Или ще оставите след себе си само врагове, които с радост биха танцували върху надгробните ви могили?

И нещо много по-важно! Какво ще стане с онази истинска, вечна частица от вас, която ще напусне тленните останки? Защото, повярвайте ми, има я и наистина е вечна!

Ако треперите от жалък страх за вечни мъки в Геената огнена, не бойте се. Бог, Онзи, който ни е създал, не е садист, нито отмъстител.

Той е Любов. Но тогава ще бъдат зарити в земята всички смешни мазила и дрешки, с които сте покривали болната си съвест нощем и сте я заблуждавали.

„Адът, дъще,“ – ми каза някога един наистина достоен духовник – „е чистото, дълбоко страдание на съвестта.“

Помислете си, дните летят! Не позволявайте самозаслепението да обрече душите ви на това страдание! Оставете поне няколко дела, с които наистина да се гордеете.

Чувате ли стъпките на Великата изравнителка?

КРАЙ

© 2008 Паула Лайт

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/9520>]